

**17/08/1999 VE 12/11/1999 TARİHLERİN-
DE MEYDANA GELEN
DEPREMLERDEN ZARAR
GÖRENLERİN VERGİ BORÇLARI VE
VERGİ CEZALARININ TERKİNİ İLE
VERGİ USUL KANUNU, KATMA
DEĞER VERGİSİ KANUNU,
HARÇLAR KANUNU VE ORGANİZE
SANAYİ BÖLGELERİ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN**

Kanun No : 4731

Kabul Tarihi: 28.12.2001

(30 Aralık 2001 gün ve 24626 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

**GEREKÇESİ
KANUN TASARISI
VE KOMİSYON
RAPORLARI**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

17.8.1999 VE 12.11.1999 TARİHLERİNDE MEYDANA GELEN DEPREMLERDEN ZARAR GÖRENLERİN VERGİ BORÇLARI VE VERGİ CEZALARININ TERKİNİ İLE VERGİ USUL KANUNU, KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU VE HARÇLAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI VE PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU RAPORU (1/869)

T.C.

Başbakanlık

1.6.2001

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü Sayı :

B.02.0.KKG.0.10/101-297/2690

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.5.2001 tarihinde kararlaştırılan "17.8.1999 ve 12.11.1999 Tarihlerinde Meydana Gelen Depremlerden Zarar Görenlerin Vergi Borçları ve Vergi Cezalarının Terkini ile Vergi Usul Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ve Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

17.8.1999 tarihinde Marmara Bölgesinde, 12.11.1999 tarihinde ise Bolu ve Düzce illerinde meydana gelen depremler, depremten etkilenen bölgelerin ekonomik ve sosyal yapısını geniş oranda etkilemiş ve büyük ölçüde maddî ve manevî zarara yol açmıştır. Bu depremlerin, vergi mükelleflerinin üzerinde yarattığı olumsuz etkileri bir ölçüde hafifletmek ve depremten etkilenen vergi mükelleflerine bir takım kolaylıklar sağlamak amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.

Tasarı ile; vergi idaresinin, 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden etkilenen mükelleflerin borçlarını terkin etmesi yönünde kolaylıklar sağlanması öngörülmektedir. Bu amaçla, 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerin mükellefler üzerinde yarattığı olumsuz etkinin derecesine göre farklı düzenlemeler yapılmaktadır.

Öte yandan Tasarıda, gerek söz konusu depremler nedeniyle gerekse diğer nedenlerle ortaya çıkan bazı vergi sorunlarını gidermek için çeşitli vergi kanunlarında değişiklikler yapılması öngörülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile, terkin kapsamına alınacak amme alacaktan belirlenmiş, hangi dönemlere ait alacakların, hangi koşullarda terkin edileceği ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Buna göre terkinde tâbi tutulacak amme alacakları, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergi, resim ve harçlarla bunlara bağlı gecikme faizi, gecikme zammı, fon payı ve vergi cezaları ile 4306 sayılı Kanuna göre alınan eğitime katkı payıdır.

Söz konusu vergilerin, bu Tasarıya göre terkinde tâbi tutulması için, 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak tahakkuk etmiş ve vadesi geçtiği halde ödenmemiş olması veya bu tarihten önceki dönemlere ait olup deprem tarihi itibarıyla vadesinin geçmemiş olması gerekmektedir.

Maddenin (2) numaralı fıkrasında, deprem tarihi itibarıyla tamamı terkinde tâbi tutulacak vergi borcu bulunan mükelleflerin, mükellefiyet kaydı bulunan il ve ilçeler belirtilmektedir. Buna göre, Sakarya İl merkezi ile Kocaeli İlının Gölcük ve Karamürsel ilçeleri ve Düzce il merkezi ile ilçelerinde deprem tarihi itibarıyla yıllık gelir veya kurumlar vergisi yönünden mükellefiyet kaydı bulunanların (1) numaralı fıkrafta belirtilen borçlarının tamamı terkin edilebilecektir. Burada belirlenen il ve ilçeler depremden en çok etkilenen yerlerdir. Bu yerlerde deprem tarihi itibarıyla gelir ve kurumlar vergisi yönünden mükellefiyet kaydı bulunanların (1) numaralı fıkrafta belirtilen borçlarının tamamı terkin kapsamına alınmak suretiyle depremin yarattığı olumsuz etkiler ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Deprem tarihi itibarıyla bu yerlerde gelir veya kurumlar vergisi yönünden mükellefiyet kaydı bulunmayanlar bu düzenlemeden yararlanamayacaklardır.

Ayrıca bu fıkrafta, mükellefiyet kaydı itibarıyla farklı bir düzenleme daha yapılmıştır. Bu düzenlemede ise söz konusu yerlerde sadece muhtasar beyanname yönünden mükellefiyet kaydı bulunanların, muhtasar mükellefiyetine ilişkin olarak yukarıda sayılan yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin edilebilecektir.

Buna göre, yıllık gelir veya kurumlar vergisi yönünden başka yerlerde, muhtasar beyanname yönünden ise yukarıda sayılan illerde mükellefiyet kaydı bulunan mükelleflerin sadece bu yerlerde bulunan vergi dairelerine olan ve sadece muhtasar mükellefiyeti ile ilgili bulunan borçları terkin edilecektir. Söz konusu illerde muhtasar beyanname yönünden mükellefiyet kaydı bulunanların sadece depremden zarar gören faaliyetlerine ilişkin vergileri bu düzenleme içerisine alınmış bulunmaktadır.

Maddenin (3) numaralı fıkrasında; yer ve mükellefiyet kaydıyla ilgili herhangi bir sınırlandırma yapılmaksızın sadece depremden belirli bir oranda zarar görme ölçüsü esas alınarak bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre, yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti (2) numaralı fıkrafta sayılan yerler dışında olan ve 17.8.1999 ile 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden yoğun olarak etkilenmemiş olmakla birlikte, bu depremler dolayısıyla varlıklarının en az % 10'unu kaybeden mükelleflerin (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin edilecektir. Burada, herhangi bir yer sınırlandırılması yapılmaksızın, mükelleflerin 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremler nedeniyle varlıklarının % 10'unu ve-

ya daha fazlasını kaybetmeleri, depremde zarar görme ölçüsü olarak ele alınarak bu mükelleflerin (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin kapsamına alınmıştır.

Maddenin (4) numaralı fıkrasında; belirlenen yerler ve mükellefiyet kaydı itibarıyla bir sınırlandırılma yapılmak suretiyle belirli koşullarda terkinine ilişkin düzenleme yapılmış bulunmaktadır. Buna göre, Sakarya, Kocaeli, Yalova, Bolu ve Düzce illerinin merkez ve ilçelerinde deprem tarihi itibarıyla emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, veraset ve intikal vergisi, çevre temizlik vergisi ile harç mükellefiyeti bulunanların, bu mükellefiyetlerine ilişkin olarak söz konusu yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren vergi borçlarının tamamı terkin edilecektir.

Bu düzenleme içerisinde, söz konusu yerlerde ve deprem tarihi itibarıyla sadece emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, veraset ve intikal vergisi, çevre temizlik vergisi ile harçlar yönünden mükellefiyet kaydı bulunanlar yer almaktadır. Bu mükelleflerin sadece bu mükellefiyetlerine ilişkin ve sadece yukarıda sayılmış olan yerlerdeki vergi dairelerine olan (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin edilmektedir.

Maddenin (5) numaralı fıkrasında ise depremde zarar gören bina ve taşıtlarla ilgili bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre, 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden hasar gören bina ve taşıtlara ilişkin deprem tarihlerinden önceki dönemlere ait emlak ve çevre temizlik vergisi ile motorlu taşıtlar vergisi terkin edilmektedir.

Burada herhangi bir yer sınırlandırılması yapılmamıştır. Ancak, 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden bina ve taşıtların hasar görmesi koşulu belirlenerek, bu bina ve taşıtlara ilişkin olup da deprem tarihinden önceki dönemlere ait emlak ve çevre temizlik vergisi ile motorlu taşıtlar vergileri terkin kapsamına alınmak suretiyle bu depremlerin bina ve taşıtlar üzerinde yarattığı hasarlar, bunlar üzerinden alınacak vergiler bu Tasarı kapsamına dahil edilmek suretiyle telafi edilmeye çalışılmıştır.

(6) numaralı fıkranın (a) bendinde, terkin işlemlerinin vergi dairelerince sonuçlandırılacağı hüküm altına alınmakta olup, terkin işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve terkin işlemleri için mükelleflere başvuru süresi tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

(6) numaralı fıkranın (b) bendi ile, bu Tasarıya göre vergi borçları terkin kapsamına giren mükelleflerin deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olan ve terkin kapsamına giren vergi türleri için bir takım kolaylıklar sağlanmakta, bu mükelleflerin deprem tarihinden önceki dönemlerle ilişkileri bu düzenleme ile ortadan kaldırılmakta, dolayısıyla da bu dönemlere ilişkin olarak mükelleflere herhangi bir vergi yükü getirilmemesi amaçlanmaktadır.

Bu düzenlemeye göre, Tasarı ile borçları terkin kapsamına alınan mükellefler adına, deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak terkin kapsamına giren vergi türleri için tarhiyat yapılmayacaktır. Herhangi bir nedenle tarhiyat yapılmış olsa dahi, bu Tasarının kanunlaşarak yayımlandığı tarihe kadar tahakkuk etmemiş olan vergiler ile deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olup deprem tarihi ile bu Tasarının kanunlaşması halinde yayımı tarihi arasında tahakkuk etmiş olan vergiler terkin edilecektir.

Örneğin, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 39 uncu maddesi uyarınca yapılan kamulaştırma işlemleri sonucunda ortaya çıkacak emlak vergisi için de bu madde uyarınca geriye yönelik olarak tarhiyat yapılmayacaktır.

Ancak terkin kapsamına girmekle birlikte bu Tasarının kanunlaşarak yayımlanmasından önce tahsil edilen amme alacaktan mükelleflere red ve iade edilmeyecektir.

Burada, sadece bu Tasarıya göre borçlan terkin kapsamına giren mükellefler adına deprem tarihinden önceki dönemlere ilişkin olarak ve terkin kapsamına giren vergi türleri için tarhiyat yapılmayacağı öngörülmektedir. Bu düzenleme bu mükellefler hakkında herhangi bir nedenle vergi incelemesi yapılmasına engel teşkil etmemektedir.

(6) numaralı fıkranın (c) bendinde, bu Tasarıya göre terkin edilecek olan amme alacaklarına normal vade tarihinden, terkin edileceği tarihe kadar geçecek süre için gecikme faizi ve gecikme zammı alınmayacağı hükmüne yer verilmiştir.

Tasan kapsamına giren vergi ası ilan terkin edileceğine göre, vergi asıllan üzerinden hesaplanacak gecikme faizi ve gecikme zammının aranılmaması Tasarının amacına uygun düşen bir düzenleme olmaktadır.

(6) numaralı fıkranın (b) bendinde, terkin kapsamına giren vergilendirme dönemlerine ilişkin tarhiyat yapılmayacağının öngörülmüş olması bu mükellefler nezdinde vergi incelemesi yapılmasına engel teşkil etmemektedir. Bu nedenle, (6) numaralı fıkranın (d) bendinde, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ceza ile ilgili hükümleri içerisinde yer alan hürriyeti bağlayıcı vergi suçlarına ilişkin cezaların bu Tasarının kapsamı içerisinde yer almadığı hükmüne bağlanmaktadır. Dolayısıyla söz konusu dönemler için tarhiyat yapılmayacak olsa bile yapılacak vergi incelemesi sırasında nezdinde inceleme yapılan mükellef hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ceza ile ilgili hükümleri içerisinde yer alan vergi suçlarına ilişkin herhangi bir tespit yapılması durumunda bu hükümlere göre işlem yapılması zorunlu bulunmaktadır.

Maddenin (7) numaralı fıkrasında ise, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 15 inci maddesinde yer alan mücbir sebeplerin süreleri durdurucu etkisi dikkate alınmak suretiyle yeni bir düzenleme yapılmıştır. Bilindiği gibi, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 15 inci maddesinde, mezkûr Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan mücbir sebep hallerinin bulunması halinde, bu sebepler ortadan kalkıncaya kadar sürelerin işlemeyeceği ve tahakkuk zamanaşımının işlemeyen süre kadar uzayacağı belirtilmiştir.

Bu hükme uygun olarak, maddenin (7) numaralı fıkrasında, 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen deprem nedeniyle Maliye Bakanlığınca ilan edilen yerlerde mücbir sebep uygulamasından faydalanan mükelleflerin mücbir sebep uygulanan yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarına mücbir sebebin başladığı süre ile ortadan kalktığı süre için gecikme faizi ve gecikme zammı uygulanmayacağı öngörülmüştür. Bu düzenleme ile yer ve borç sınırlandırılması yapılarak bu yerlerde bulunan mükelleflerin (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarına mücbir sebebin süreleri durdurucu etkisi dikkate alınarak mücbir sebebin başladığı ve ortadan kalktığı süreler için gecikme faizi ve gecikme zammı hesaplanmayacağı belirtilmiştir.

Ancak, mücbir sebebin başladığı ve sona erdiği tarihler arasındaki dönem için bu Tasarının kanunlaşarak yayımı tarihinden önce herhangi bir sebeple gecikme faizi ve gecikme zammı hesaplanarak tahsil edilmişse bu gecikme zammı ve gecikme faizleri de mükelleflere red ve iade edilmeyecektir.

Maddenin (8) numaralı fıkrasında, bu Tasarı ile getirilen imkânlardan yararlanmak için Maliye Bakanlığınca belirlenecek başvuru süresi içerisinde başvuruda bulunmayanların bu Tasarı hükümlerinden faydalanamayacakları hükme bağlanmıştır. Bu düzenleme ile Tasarı ile sağlanan olanaklardan faydalanmak için belirlenen sürede başvuruda bulunma şartı öngörülmüştür. Bu şartı yerine getirmeyenler bu Tasarı ile getirilen düzenlemelerden yararlanamayacaklardır.

Madde 2. - 1 inci madde, depremten etkilenen mükelleflerin deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ait olup, (1) numaralı fıkrada belirtilen borçlarının terkinine ilişkin düzenlemeleri kapsamaktadır.

Bu maddede ise, belirlenen yerlerde mükellefiyet kaydı ve vergi türleri itibarıyla bir sınırlandırılma yapılmak suretiyle deprem tarihinden sonraki 1999 ve 2000 yıllarına ilişkin olan ve sadece geçici vergi, yıllık gelir veya kurumlar vergisi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendine göre yapılan gelir vergisi tevkifatının terkinine ilişkin düzenleme yer almaktadır. Madde ile, 1999 yılı için ayrı, 2000 yılı için ayrı bir düzenleme yapılmıştır.

Buna göre, Sakarya il merkezi ile Kocaeli İlının Gölcük ve Karamürsel ilçeleri ve Düzce il merkezi ve ilçelerinde deprem tarihi itibarıyla yıllık gelir veya kurumlar vergisi yönünden mükellefiyet kaydı bulunanların 1999 yılına ilişkin olarak söz konusu vergilerinin tamamı terkin edilecektir. Ancak 1999 yılına ilişkin geçici verginin terkin edilmesi için deprem tarihinden sonraki dönemlere ilişkin olması şartı aranacaktır. Zira deprem tarihinden önceki dönemlere ilişkin geçici vergi zaten 1 inci madde uyarınca terkin edilecektir.

İlgili mükelleflerin 2000 yılına ilişkin olarak söz konusu vergilerinin ise Bakanlar Kurulunca iller ve ilçeler itibarıyla belirlenen oranlar üzerinden terkin edilmesi öngörülmüştür.

1999 ve 2000 yıllarına ilişkin olarak, terkin kapsamına giren vergileri beyan ederek ödeyen mükelleflere bu vergilerin iade edileceği tabiidir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise terkin işlemlerini hızlandırmak amacıyla Maliye Bakanlığınca terkin işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmiştir.

1 inci madde ile, bu maddenin birinci fıkrasında depremin ücretliler dışındaki mükellefler üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması amaçlanarak düzenlemeler yapılmıştır.

Maddenin son fıkrasında ise, depremin çalışanlar üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması amacıyla bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre, Tasarının kanunlaşarak yayımlandığı tarihi takip eden aydan başlayarak 24 aylık süreyle, Sakarya il merkezi ile Kocaeli İlının Gölcük ve Karamürsel ilçeleri ve Düzce il merkezi ve ilçelerindeki işyerlerinde fiilen çalışan ücretliler için 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesi uyarınca tespit edilen özel gider indirimi tutarı dört kat olarak uygulanmak suretiyle söz konusu yerlerde çalışanlara da gelir vergisi açısından kolaylık sağlanmıştır.

Madde 3. - Deprem yöresinde bulunan bazı vergi daireleri depremten büyük oranda hasar görmüş olup, bu vergi dairelerinde mükellefiyet kaydı bulunan mükelleflerin vergi dairesinde bulunan evrak ve kayıtlarına ulaşamamaktadır.

Bu düzenleme ile, söz konusu vergi dairelerinde mükellefiyet kaydı bulunan mükellefler hakkında vergi idaresince yapılacak veya yapılmayacak işlemler hususunda Maliye Bakanlığına yetki verilmiş bulunmaktadır.

Buna göre, 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerde hasar gören vergi dairelerinde mükellefiyet kaydı bulunan mükelleflere ilişkin olarak vergi dairesinde bulunan kayıtlara ulaşılamaması veya kayıtların bilgisayar ortamında izlenen vergi dairelerinde kayıtlara ulaşılabilse dahi bu vergi dairelerinde mükellefiyet kaydı bulunan mükelleflerin vergi dairesinde bulunan evraklarına ulaşılamadığından dolayı bu kayıtlardan sağlıklı bir sonuç elde edilememesi durumunda bu mükelleflerin deprem tarihinden önceki dönemlere ait tarh, tebliğ, tahakkuk, tahsil, terkin, alınan teminatların iadesi ve reddiyat işlemlerini yaptırma veya yaptırmama konusunda Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Öte yandan, Maliye Bakanlığı bu yetkisini 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 114 üncü maddesinde düzenlenmiş olan tarh zamanaşımı hükümlerini dikkate almaksızın kullanabilecektir.

Maliye Bakanlığınca bu yetki, afet meydana gelen yerlerde hasar gören vergi dairelerinin depremden hasar görme veya bu vergi dairelerinde mükellefiyet kaydı bulunan mükelleflerin evrak ve kayıtlarına ulaşabilme durumlarına göre farklı uygulama yapma veya yaptırmama şeklinde kullanabilecektir.

Madde 4. - Madde ile, Maliye Bakanlığına genel hayata etkili afet meydana gelen bölgelerdeki mükellefler için mücbir sebep hali ilan etme ve bu sürede vergi ödevlerinde yerine getirilemeyecek olanları tespit etme yetkisi verilmektedir.

Daha önceki uygulamalarda 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 13 üncü maddesinde sayılmış olan yangın, deprem ve sel felaketi gibi mücbir sebep hallerinden herhangi birisinin meydana gelmesi halinde afetin meydana geldiği bölgede mücbir sebebin başladığı tarih ile sona erdiği tarih Maliye Bakanlığınca belirlenmekte, bu sebeplerin mükelleflerin vergi ile ilgili ödevlerini yerine getirmesine engel olduğu kabul edilerek, söz konusu sebepler ortadan kalkıncaya kadar sürelerin işlemeyeceği belirtilmekteydi. Ancak, bu konuda Maliye Bakanlığınca verilmiş açık bir yetki bulunmamaktaydı.

Bu madde ile tanınan yetki, Maliye Bakanlığınca afet bölgelerindeki yerlerdeki mükellefler için mücbir sebep hali ilan etme ve bu sürede vergi ödevlerinden yerine getirilemeyecek olanları tespit etme imkânı sağlayacaktır.

Madde 5. - Bilindiği gibi, vergi ödevlerinin yerine getirilmesine engel olacak yangın, yer sarsıntısı ve su basması gibi afetler 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 13 üncü maddesine göre mücbir sebep olup, mücbir sebebin devam ettiği sürece vergi kanunlarında yazılı süreler işlememektedir.

Ancak, mücbir sebep, vergilerin tahakkuk sürelerini başka bir anlatımla beyanname verme sürelerini uzattığından, afet tarihinden önce tahakkuk etmiş olup, yıllık gelir ve kurumlar vergisi taksitleri gibi bu tarih itibarıyla ödeme süresi sona ermemiş ya da henüz ödeme süresi başlamamış vergilerin ödeme süresi, ayrıca afet tarihinden sonra tahakkuk edecek vergilerin ödeme süresini uzatmamaktadır.

Afetin mükellefler üzerinde yaratacağı etki dikkate alınarak ödeme süresi afet tarihinden sonra olan ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren her türlü vergi, resim, harç, fon ve paylar ile bunların fer'ileri ve cezalarının ödeme sürelerini uzatabilmek amacıyla Maliye Bakanlığınca yetki verilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Bu yetki, afet meydana gelen yerlerde il merkezleri, ilçeler veya beldelere veya afetten zarar görme derecesine göre veya vergi türleri itibarıyla farklı süreler tespit etmek suretiyle de kullanılabilir.

Madde 6. - Madde ile, yargıda geçen süre için gecikme faizi hesaplanması hususuna açıklık getirilmektedir.

Bilindiği gibi, bugünkü ekonomik sistemlerde her borç alacak işlemlerinde kullanılan paraya kullanıldığı süre için bir bedel ödenmektedir. İhtirazi kayıtlarla verilen beyannameler ile beyan edilen ve ödenen vergilerde, mükellef bu beyanını genellikle vergi mahkemesi nezdinde dava konusu yapmaktadır. Mükellefin bu beyanını vergi mahkemesinde dava konusu yapması vergi mahkemesinde de davanın mükellef lehine sonuçlanması halinde 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddesine göre 30 günlük süre içerisinde vergi dairesine ödenmiş olan paranın mükellefe iade edilmesi gerekmektedir. Bu iade işlemi de vergi dairesi tarafından yapılmaktadır.

Ancak, vergi dairesinin bu ihtilafı bir üst yargı merciinde sürdürmesi ve üst yargı mercii organı tarafından vergi mahkemesince verilen kararın bozulması durumunda mükellefe vergi mahkemesi kararına istinaden ödenen paranın geri alınması icap etmektedir.

Mevcut uygulamaya göre, bu durumda yargıda geçen süre için faiz hesaplanması yönünde herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durum ise ekonomik sistemin genel prensiplerine aykırı düşmektedir.

Düzenleme ile, bu konudaki boşluğu doldurmak amacıyla yargıda geçen süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre belirlenen tecil faizi oranında gecikme faizi hesaplanması öngörülmektedir.

Madde 7. - Madde ile, Maliye Bakanlığına 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 115 inci maddesi hükümleri uyarınca yapılan terkin işlemlerindeki terkin yetkisini defterdarlıklara veya vergi dairelerine devretme imkânı sağlanmaktadır.

Maliye Bakanlığının terkin yetkisini defterdarlıklara veya vergi dairelerine devretmesi halinde, mükelleflerin terkin taleplerinin yerinde değerlendirilerek sonuçlandırılmasına ve mahallî ile Maliye Bakanlığı arasındaki yazışma işlemlerini ortadan kaldırarak terkin işlemlerinde zaman kaybının ortadan kaldırılmasına olanak sağlanmış olacaktır.

Madde 8. - 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesi ile; Maliye Bakanlığınca, mükelleflerin vergi mevzuatı uyarınca tutmakla yükümlü oldukları defter, kayıt ve belgelerin elektronik ortamda tutulmasına izin verme veya zorunluluk getirme yetkisi verilmiştir.

Madde ile, elektronik defter, elektronik belge ve elektronik kaydın tanımı yapılmaktadır, söz konusu elektronik defter, kayıt ve belgelerin mükellefler tarafından belli bir standart çerçevesinde oluşturulması, kaydedilmesi ile bunların muhafaza ve ibrazına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi konusunda da Maliye Bakanlığınca yetki verilmiştir.

Bunun yanı sıra, 213 sayılı Vergi Usul Kanununda, fizikî ortamda tutulan defter, kayıt ve belgeler için uygulanan hükümlerin elektronik ortamda tutulan defter, kayıt ve belgeleri de kapsayacağı belirtilerek, mezkur Kanunda yer alan defter, kayıt ve belgelere ilişkin hükümlerin elektronik defter, kayıt ve belgeler için de uygulanması sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, elektronik ortamın hızlı gelişmesi ve fizikî ortama ilişkin hükümlerle arasındaki uygulama farklılığından nedeniyle Maliye Bakanlığına, elektronik ortamda tutulan defter, kayıt ve belgeler için fizikî ortamda tutulan defter, kayıt ve belgelere uygulanan usul ve esaslardan farklı usul ve esaslar belirleme yetkisi verilmesi de öngörülmektedir.

Bu düzenlemelere göre, mükelleflerin elektronik ortamda tuttıkları bilgilerin güvenliği açısından Maliye Bakanlığına, mükellefler tarafından tutulan bilgilerin çeşitli iletişim araçları vasıtasıyla kendi bünyesine veya görevlendireceği kurumlara aktarma zorunluluğu getirebilme yetkisi verilmekte, ayrıca mükellefler tarafından elektronik ortamda aktarılan bilgilerin kullanılabilirliğini sağlamak için bilgilerin belli bir format ve standartta gönderilmesini istemek, aktarılan bilgilerin format ve standardına ilişkin usul ve esasları belirlemek ve tasarımların giren konularda elektronik imza kullanımı usul ve esaslarını belirlemek hususunda Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 9. - Yıllık yeniden değerlendirme oranı ile geçici vergi dönemlerinde uygulanacak yeniden değerlendirme oranı farklı yöntemlere göre hesaplandığından geçici vergi ve yıllık beyannamelerde beyan edilen matrahlar arasında uyumsuzluklar ortaya çıkabilmektedir. Yapılan değişiklikle geçici vergi dönemlerinde uygulanacak yeniden değerlendirme oranı hesaplama yönteminin yıllık yeniden değerlendirme oranının hesaplama yöntemine paralel hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10. - Şehirlerarası yollarda yaygın ve yoğun vergi denetimleri yapan Maliye Bakanlığı personeline yardımcı olmak üzere güvenlik personeli de görevlendirilmektedir. Madde ile, Maliye Bakanlığı personeline ödenen fazla çalışma ücretinden aynı usul ve esaslar dahilinde güvenlik personelinin de yararlandırılması öngörülmektedir.

Madde 11.- Pek çok ülkede yabancı taşımacıların taşımacılık faaliyetlerine ilişkin olarak o ülkeden satın alacakları, akaryakıt, yedek parça ve benzeri mallar ile tamir, bakım gibi hizmetler dolayısıyla ödedikleri katma değer vergisi ile fuar, panayır, sergi gibi ticarî tanıtım faaliyetlerine katılım dolayısıyla ödedikleri katma değer vergileri girişimcilere iade edilirken ülkemizde buna izin verilmemektedir. Oysa girişimcilerimiz yun dışında ödedikleri vergileri daha önce iade alabilirken karşılıklılık ilkesi nedeniyle iade alamaz olmuşlardır. Yapılan düzenleme ile hem karşılıklılık ilkesi çerçevesinde girişimcilerimiz açısından yurt dışında ödedikleri vergileri iade almalarına imkân getirilmekte hem de Avrupa Birliğine uyum sağlanmaktadır.

Madde 12. - Bakanlar Kurulunca onaylanan "Avrupa Birliği MUKtesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı"nın vergilendirme bölümünde AB katma değer vergisi mevzuatı ile Türk katma değer vergisi sisteminin uyumlaştırılması da yer almaktadır. Söz konusu programın kısa vadeli hedefleri arasında, hizmet bedellerinin matraha dahil olduğu durumlarda mal ithaline bağlı hizmetlerin katma değer vergisinden istisna tutulmasına ilişkin AB direktifine uyum sağlanması da bulunmaktadır. Bu amaçla yapılan değişiklikle, ithal edilen mallar için daha önce katma değer vergisine tâbi tutulan bedellerin ithalat matrahına dahil edilmemesi sağlanmakta ve aynı bedel üzerinden iki kez vergileme yapılması önlenmektedir.

Madde 13. - Konsolosluklarda düzenlenen hibe senetlerine ait harçlar hibede bulunanlar tarafından ödenmektedir. Madde ile, yurt dışından yardım amacıyla kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak gönderilecek mal, malzeme, araç ve gereçler için bağışta bulunanlar tarafından ödenen hibe senedi harcının alınmaması sağlanmaktadır.

Madde 14. - Madde ile, yıllık harçların tahakkuk ve ödeme zamanı ile ilgili düzenleme yapılmaktadır.

Madde 15. - Madde ile, ikamet tezkeresinin alınmaması veya süresinin uzatılması durumunda yapılacak işlemler düzenlenmektedir.

Geçici Madde 1. - Prefabrik olarak inşa edilmiş bulunan konutlar bina olarak değerlendirildiğinden, prefabrik binaları kullananların da çevre temizlik vergisi ödemeleri gerekmektedir. Madde ile, deprem sonucu kendilerine prefabrik konut tahsis edilenlerden çevre temizlik vergisinin alınmaması sağlanmaktadır.

Geçici Madde 2. - 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremler, depremten etkilenen Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu illerinde mükellefiyeti bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri ile bu illerde yatırım yapmakta olan mükelleflerin depremde önce vermiş olduktan yatırım kararlarını yeniden gözden geçirmelerini gerekli kılmıştır. Yapılan düzenleme ile, yatırım indirimi uygulamasından yararlanan mükelleflerin, yatırım kararlarındaki zorunlu değişikliklerden dolayı vergi uygulamaları nedeniyle zor durumda kalmamaları amaçlanmıştır.

Ayrıca, 17.8.1999 tarihinde Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu illerinin merkez ve ilçelerinde mükellefiyeti bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin yatırım indiriminden yararlanan yatırımları mevcut halleriyle, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ek 2 nci maddesinde yazılı şartların yerine getirilmiş olup olmadığına bakılmaksızın tamamlanmış kabul edilmektedir. Bu yatırımlar dolayısıyla yapılan veya yapılması öngörülen yatırım harcamaları üzerinden hesaplanan yatırım indirimi nedeniyle, geçmiş dönemlerde tahakkuk ettirilmemiş vergiler mükelleflerden geri alınmayacaktır. Tamamlanmış kabul edilen yatırımlar kapsamında yapılan harcamalar üzerinden hesaplanmış, ancak ilgili dönemlerde kazancın yetersiz olması dolayısıyla indirilememiş yatırım indirimi tutarları izleyen dönemlerdeki kazançlar üzerinden indirim konusu yapılamayacaktır.

4369 sayılı Kanunla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ek 1 inci maddesinde yapılan değişiklik ile mükelleflerin yatırım indiriminden faydalanması kabul edilmiş bulunan yatırımları kapsamında müteakip vergilendirme döneminde yapmayı öngördükleri yatırım harcamaları üzerinden hesaplanan yatırım indirimi tutarlarını ilgili kazançlarından indirebilmelerine imkân tanınmıştır. Yapılması öngörülen ve önceki hesap dönemine ilişkin olarak yatırım indirimine konu edilen yatırım harcamalarının öngörülen tutarın % 10'unu geçen bir tutarda düşük olması halinde, eksik yapılan yatırım harcaması dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi ile birlikte cezasız olarak tahsil olunacaktır. Buna göre müteakip vergilendirme döneminde hangi nedenle olursa olsun öngörülen yatırım harcaması tutarının % 10'unu aşan tutarda eksik yatırım harcaması yapılması halinde eksik yapılan yatırım harcaması dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergilerin tecil faizi ile birlikte cezasız olarak tahsil edilmesi gerekmektedir. Öngörülen yatırım harcamalarının 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen mücbir sebep hallerinden birinin varlığı dolayısıyla gerçekleştirilememesi halinde, bir vergi ödevi niteliğini taşımayan, mükellef yönünden seçimlik hak olan yatırım indirimine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mücbir sebep hükümlerinin uygulanması mümkün olmamaktadır. Düzenleme ile, 17.8.1999 tarihinde Kocaeli, Sakarya, Ya-

Yalova ve Bolu illerinin merkez ve ilçelerinde mükellefiyeti bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin izleyen vergilendirme döneminde yapmayı öngördükleri ve üzerinden hesapladıktan yatırım indirimini 17.8.1999 tarihine kadar verdikleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinde indirim konusu yaptıkları yatırım harcamalarını 2000 yılı sonuna kadar gerçekleştirmiş olmaları halinde herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

17.8.1999 tarihinde Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu illerinin merkez ve ilçelerinde mükellefiyeti bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin 17.8.1999 tarihinden önce başlanan ve teşvik belgesi olmaksızın yatırım indirimi uygulamasından yararlanan yatırımları tamamlanmış kabul edilecektir. Yatırıma devam edilmesi halinde, mükellefin talebi üzerine yatırımın tamamlanması için Maliye Bakanlığınca ek süre verilecektir.

Mükellefiyetleri Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu illerinin merkez ve ilçelerinde bulunmamakla birlikte bu illerde yatırım bulunan mükelleflerin, sadece 17.8.1999 tarihinden önce yatırım teşvik belgesi alınmış olan yatırımları ile ilgili olarak, yapılan düzenlemelerden yararlanmaları sağlanmaktadır.

Ayrıca, İstanbul, Eskişehir ve Bursa illerinin merkez ve ilçelerinde 17.8.1999 tarihinden önce yatırım teşvik belgesine bağlanmış yatırımları bulunan mükelleflerin, bu yatırımlarının depremden fizikî olarak zarar görmesi veya yatırımlarına deprem sonrasında inşaat ruhsatı verilmesi işlemlerindeki kısıtlamalar nedeniyle geç başlamış olmaları halinde, söz konusu yatırımları ile ilgili olarak 1999 yılında yapılması öngörülen yatırım harcamaları üzerinden hesapladıkları ve 17.8.1999 tarihine kadar verdikleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinde indirim konusu yaptıktan yatırım indirimi tutarları ile ilgili olarak, öngörülen yatırım harcamalarını 2000 yılı sonuna kadar gerçekleştirmiş olmaları halinde herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

Madde 16. - Yürürlük maddesidir.

Madde 17. - Yürütme maddesidir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU RAPORU

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 1/869

Karar No.: 77

10.12.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 1 .6.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 7.6.2001 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "17.8.1999 ve 12.11.1999 Tarihlerinde Meydana Gelen Depremlerden Zarar Görenlerin Vergi Borçları ve Vergi Cezalarının Terkini ile Vergi Usul Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ve Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 9.12.2001 tarihinde yapmış olduğu 19 uncu birleşimde, Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Sümer ORAL ile Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, 17.8.1999 tarihinde merkezi Kocaeli İli olmak üzere Marmara Bölgesi'nde, 12.11. 1999 tarihinde ise Bolu ve Düzce illerinde büyük miktarlarda can ve mal kaybına neden olan iki deprem felaketi yaşanmıştır. Bu deprem felaketleri, ülkemiz ekonomisinde gerek mal ve hizmet üretimi, gerekse bu mal ve üretimlerden kaynaklanan vergi gelirleri açısından önemli bir potansiyele sahip söz konusu bölgelerde, vergi mükellefleri üzerinde olumsuz etkilere neden olmuştur. Bu olumsuz etkilerin ivedikle giderilmesi amacıyla depremden etkilenen vergi mükelleflerine vergisel kolaylıklar sağlanması zarureti hasıl olmuştur.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden etkilenen mükelleflere kolaylıklar sağlanması amacıyla;

- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergi, resim ve harçlara bağlı gecikme faizi, gecikme zammı, fon payı ve vergi cezaları ile 4306 sayılı Kanuna göre alınan sekiz yıllık eğitim katkı payından kaynaklanan, deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemine ait, amme alacaklarının terkinine olanak tanınmasına yönelik usul ve esasların ayrıntılı bir şekilde belirlenmesine,

- Mükellefiyet kaydı ve vergi türleri itibarıyla bir sınırlandırılma yapılmak suretiyle, deprem tarihinden sonraki, 1999 ve 2000 yıllarına ilişkin olan ve sadece geçici vergi, yıllık gelir veya kurumlar vergisi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre menkul sermaye iradı sayılan her nevi hisse senetlerinin kâr payları, iştirak hisselerinden doğan kazançlar ile kurumların yöneticileri ile idare meclisi üyelerine verilen kâr paylarından yapılan gelir vergisi tevkifatının terkinine ilişkin hususların belirlenmesine, Kanunun yayımı tarihini takip eden aydan itibaren 24 ay süreyle, deprem bölgesinde fiilen çalışan ücretlilere, Gelir Vergisi Kanunu ile tespit edilen özel indirim tutarının dört kat olarak uygulanmasına,

- Deprem Bölgesinde mükellefiyet kayıtlarına ulaşamayan mükellefler hakkında vergi idaresince yapılacak veya yapılmayacak işlemler hususunda Maliye Bakanlığına yetki verilmesine,

— Maliye Bakanlığına; genel hayata etkili afet meydana gelen bölgelerdeki mükellefler için, mücbir sebep hali ilan etme ve bu süreçte vergi ödevlerinden yerine getiremeyecek olanların tespit edilmesi ile mücbir sebep durumlarında, vergi ödeme süresi mücbir sebebe neden olan afet tarihinden sonra olan, 213 sayılı Kanun kapsamındaki her türlü amme alacağının ödeme sürelerini uzatabilme yetkisinin verilmesine,

- Yargıda geçen süre için gecikme faizi hesaplanması hususuna açıklık getirilmesine, Maliye Bakanlığına terkin işlemlerindeki terkin yetkisini defterdarlıklara veya vergi dairelerine devretme imkânının sağlanmasına, elektronik defter, elektronik belge ve elektronik kayıt tanımına açıklık getirilmesi, elektronik ortamda tutulan defter, kayıt ve belgeler için uygulanacak usul ve esasları belirleme yetkisinin Maliye Bakanlığına verilmesi ve geçici vergi dönemlerinde uygulanacak yeniden değerlendirme oranı hesaplama yönteminin yıllık yeniden değerlendirme oranının hesaplama yöntemine paralel hale getirilmesine,

- Şehirlerarası yollarda yaygın ve yoğun denetim yapan Maliye Bakanlığı personeline yardımcı olmak üzere güvenlik personeli de görevlendirilmesine,

- Girişimcilerin yun dışında ödedikleri vergileri iade almalarına imkân getirilmesine, ithal edilen mallar için iki kez vergileme yapılmaması amacıyla daha önce katma değer vergisine tâbi tutulan bedellerin, ithalat matrahına dahil edilmemesi olanağının sağlanmasına,

- Yurt dışından yardım amacıyla kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak gönderilecek, mal, malzeme, araç ve gereçler için bağışta bulunanlar tarafından ödenen hibe se nedi harcının alınmamasına, yıllık harçların tahakkuk ve ödeme zamanı ile ilgili hususlara açıklık getirilmesine, ikamet tezkeresinin alınmaması veya süresinin uzatılmaması durumunda hesaplanacak tasdik harçları ile bu harçların tahsiline ilişkin işlemlerin belirlenmesine,

- Deprem sonucu kendilerine prefabrik konut tahsis edilenlerden çevre temizlik vergisinin alınmamasına ve deprem bölgesinde yatırım indirimi uygulamasından yararlanan mükelleflerin, y at mm kararlarındaki zorunlu değişikliklerden dolayı vergi uygulamaları nedeniyle zor duruma düşmelerinin önlenmesine,

Yönelik düzenlemelerin yapılmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Tasarının son derece olumlu karşılandığı, deprem bölgesindeki mükelleflerin depremde uğradıkları zararlar dolayısıyla vergilerinin terkin edilmesi beklentisine girdikleri, Tasarı ile mükelleflerin bu konudaki beklentilerinin belirli şartlar dahilinde karşılanmış olduğu,

- Tasarının terkin edilecek vergilerden gelir ve kurumlar vergileri için ayrı, emlak, motorlu taşıtlar, veraset ve intikal, çevre temizlik vergileri ile harçlar için ise ayrı bir terkin düzenlemesi getirdiği,

- Halihazırda Vergi Usul Kanununda mücbir sebep dolayısıyla varlıklarının üçte birini kaybedenlerin vergilerinin terkin edileceğine ilişkin bir hüküm bulunmakla beraber, deprem bölgesinde bazı vergi dairelerinin yıkılmış olması nedeniyle mükelleflere ait vergi kayıtlarının yok olduğu, bu nedenle sözkonusu yerlerdeki mükelleflerin deprem öncesi vergi borçlarının terkin edilmesi zorunluluğunun doğduğu,

- Ana mükellefiyetleri deprem bölgesinde olmamakla beraber bazı alt mükellefi yetleri bu bölgede bulunan mükellefler için terkinin nasıl uygulanacağı, terkin edilen vergi borçlarının kaç yıllık bir süreyi kapsadığı,

- Tasarının nerede ikamet ettiğine bakılmaksızın, deprem dolayısıyla mal varlıklarını kaybeden herkesi kapsamaması gerektiği,

Şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Verginin kanunla alınması gibi, terkinin de kanunla yapılması gerektiği, bu nedenle Tasarının hazırlandığı,

- Tasarının deprem öncesi vergi dönemlerinde tahakkuk etmiş ve ödenmemiş bütün vergi borçlarını kapsadığı, 2000 yılı vergi borçlarının terkinini için de Bakanlar Kuruluna belirli şartlarla terkin yetkisi verildiği,

- Tasarının, deprem dolayısıyla mal varlığını kaybeden vatandaşlarımızın zararlarının bir ölçüde de olsa giderilmesini amaçladığı,

İfade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

- 1 inci maddesi; (2) numaralı fıkrasının, yer ve mükellefiyet kaydıyla ilgili olarak sınırlandırma yapılmasının Tasarının hazırlanma amacına uymayacağı düşüncesiyle madde metninden çıkarılması, (3) numaralı fıkrasının deprem nedeniyle vergi dairelerinin tahakkuk ve tahsilat kayıtlarına ulaşamayan il merkezi ve ilçelerdeki tüm mükellefler ile depremin merkez üssü olan Kocaeli İli Gölçük ilçesindeki mükelleflerin deprem öncesi vergi borçlarının malvarlığının % 10'unu kaybetme şartı aranmaksızın terkin edilebilmesini teminen yeniden düzenlenmesi, fıkra numaralarının metinden çıkarılan fıkra nedeniyle teselsül ettirilmesi ve mal varlığındaki azalmanın tespitinde mükelleflerin beyanlarının esas alınacağına ilişkin bir hükmün maddeye yeni (8) inci fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

- 2 nci maddesi; 1 inci madde kapsamında terkinden yararlanan bütün mükellefler için 1999 ve 2000 yıllarına ait gelir veya kurumlar vergisi ile geçici vergi ve kurum stopaj vergilerinin terkinine ve özel indirim tutarının, varlıklarının % 10'unu kaybetme şartı aranmaksızın, terkinden yararlanan tüm il ve ilçelerde dört kat olarak uygulanmasına imkân sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 14 üncü maddeleri aynen,

- 15 inci maddesi, 492 sayılı Kanunun eki (6) sayılı tarifenin adının zikredilmesine lüzum olmadığı düşüncesiyle söz konusu tarifenin adının madde metninden çıkarılması suretiyle,

- 15 inci maddesinden sonra gelmek üzere; Organize Sanayi Bölgeleri Kanunun, "Krediler" başlıklı 14 üncü maddesinde yer alan ve yaygın vergi teşvikleri öngören düzenlemenin, vergi hasılatında yol açacağı kayıpların önlenmesi amacıyla yürürlükten kaldırılmasına ilişkin bir hükmün yeni 16 ncı madde olarak metne ilave edilmesi suretiyle,

- Geçici 1 inci maddesi aynen,

- Geçici 2 nci maddesi, (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin, teşvik belgeli yatırımlar yatırım indiriminin yanı sıra vergi, resim ve harç istisnasından da yararlandıkları bant hükmünün buna göre yeniden düzenlenmesi, kendileri depremden zarar görmemekle beraber, yatırım indirimine konu iktisadi kıymetlerin yapımını üstlenen m  kel leflerin depremden zarar görmesi nedeniyle, yatırımları geciken mükelleflerin de 1 numaralı fıkranın (c) bendinden yararlanmalarını öngören bir düzenlemenin 4 numaralı fıkrası olarak madde metnine ilave edilmesi ve sonraki fıkranın numarasının buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Y  r  rl  ge ilişkin 16 nci maddesi yapılan deği  şiklikler nedeniyle yeniden düzenlenmek ve madde numarası 17 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Yürütmeye ilişkin 17 nci maddesi 18 inci madde olarak aynen,

Kabul edilmiştir.

Ayrıca, tasarının 4,5,6,7,8,9 ve 10 uncu maddeleri aynı Kanunda deği  şiklik öngörmeleri nedeniyle bütünlük sağlanması amacıyla 4   nc   madde olarak, 11 ve 12 nci maddeleri 5 inci madde olarak, 13, 14 ve 15 inci maddeleri 6 nci madde olarak birleştirilmiş, bu çerçevede gerekli redaksiyonlar yapılmış, takip eden madde numaraları buna göre teselsül ettirilmiş ve Tasarının başlığı eklenen yeni 16 nci madde nedeniyle yeniden düzenlenmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan

Başkanvekili

Sözcü

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

17.8.1999 VE 12.11.1999 TARİHLERİNDE MEYDANA GELEN DEPREMLERDEN ZARAR GÖRENLERİN VERGİ BORÇLARI VE VERGİ CEZALARININ TERKİNİ İLE VERGİ USUL KANUNU, KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU VE HARÇLAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. - 1) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden zarar gören illerde, bu tarihlerden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak tahakkuk etmiş ve vadesi geldiği halde ödenmemiş veya bu tarihlerden önceki dönemlere ait olup deprem tarihi itibarıyla vadesi geçmemiş olan 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilerle bunlara bağlı gecikme faizi, gecikme, zammı, fon payı ve vergi cezaları ile 16.8.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanuna göre alınan eğitime katkı payı bu maddede yer alan esaslara göre terkin olunur.

2) Sakarya il merkezi, Kocaeli İlinin Gölcük ve Karamürsel ilçeleri ile Düzce il merkezi ve ilçelerinde deprem tarihi itibarıyla yıllık gelir veya kurumlar vergisi yönünden mükellefiyet kaydı bulunanların (1) numaralı fıkra belirtilen borçlarının tamamı terkin olunur.

Yukarıda belirtilen yerlerde muhtasar beyanname yönünden mükellefiyet kaydı bulunanların, bu mükellefiyete ilişkin olarak söz konusu yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin olunur.

3) Yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti (2) numaralı fıkra sayılan yerler dışında olan ve 17.8.1999 ile 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerde varlıklarının % 10 veya daha fazlasını kaybeden mükelleflerin (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin olunur.

4) Sakarya, Kocaeli, Yalova, Bolu ve Düzce illerinin merkez ve ilçelerinde deprem tarihi itibarıyla emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, veraset ve intikal vergisi, çevre temizlik vergisi ile harç mükellefiyeti bulunanların, bu mükellefiyetlerine ilişkin olarak söz konusu yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin olunur.

5) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden hasar gören bina ve taşıtlara ilişkin deprem tarihlerinden önceki dönemlere ait emlak ve çevre temizlik vergisi ile motorlu taşıtlar vergisi terkin olunur.

6) a) Terkin işlemi vergi dairelerince sonuçlandırılır. Maliye Bakanlığı terkin işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve terkin işlemleri için mükelleflere başvuru süresi tespit etmeye yetkilidir.

b) Bu Kanuna göre borçlan terkin kapsamına giren mükellefler adına, deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak terkin kapsamına giren vergi türleri için tarhiyat yapılmaz, deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak tarh edilen ancak bu Kanunun yayımı tarihine kadar tahakkuk ettiği halde ödenmemiş veya tahakkuk etmemiş olan vergiler terkin edilir. Terkin kapsamına girmekle beraber bu Kanunun yayımı tarihinden önce tahsil edilen amme alacakları red ve iade edilmez.

c) Bu Kanuna göre terkin edilecek amme alacaklarına normal vade tarihlerinden terkin tarihine kadar geçen süre için gecikme faizi ve gecikme zammı uygulanmaz.

d) Bu madde uyarınca tarhiyat yapılmayacak olması, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 ve 367 nci maddelerine göre işlem yapılmasına engel teşkil etmez.

7) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremler nedeniyle Maliye Bakanlığınca ilan edilen mücbir sebep uygulamasından faydalanan mükelleflerin mücbir sebep hali uygulanan yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarına mücbir sebep halinin devam ettiği süre için gecikme faizi ve gecikme zammı uygulanmaz. Ancak söz konusu döneme ilişkin olarak bu Kanunun yayımından önce tahsil edilen gecikme faizi ve gecikme zammı red ve iade edilmez.

8) Bu Kanun hükümlerinden yararlanmak için belirlenen süre içerisinde başvuru da bulunmayanlar bu Kanun hükümlerinden faydalanamaz.

MADDE 2. - Sakarya il merkezi, Kocaeli ilinin Gölcük ve Karamürsel ilçeleri ile Düzce il merkezi ve ilçelerinde deprem tarihi itibarıyla yıllık gelir veya kurumlar vergisi yönünden mükellefiyet kaydı bulunanların 1999 yılına ilişkin olarak tahakkuk eden yıllık gelir veya kurumlar vergisi ile kurumların 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendinde yazılı gelir vergisi tevkifatı ve deprem tarihinden sonraki dönemlere ilişkin geçici vergilerinin tamamı terkin edilir. Bu mükelleflerin 2000 yılına ilişkin olarak tahakkuk eden söz konusu vergileri Bakanlar Kurulunca iller ve ilçeler itibarıyla belirlenen oranlarda terkin edilir.

Maliye Bakanlığı terkin işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Bu Kanunun yayımı tarihini takip eden aydan başlamak üzere 24 ay süreyle, Sakarya il merkezi ile Kocaeli ilinin Gölcük ve Karamürsel ilçeleri ve Düzce il merkezi ve ilçelerindeki iş yerlerinde fiilen çalışan ücretliler için 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesi uyanınca tespit edilen özel indirim tutan dört kat olarak uygulanır.

MADDE 3. - 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerin etkilediği bölgelerde bulunan vergi daireleri mükelleflerine ilişkin olarak vergi dairesi kayıtlarına ulaşılamaması durumunda zamanaşımı hükümleri ile ilgilendirmeksizin, deprem tarihinden önceki dönemlere ait tarh, tebliğ, tahakkuk, tahsil, terkin, alınan teminatların iadesi ve reddiyat işlemlerini yaptırma veya yaptırmama konusunda Maliye Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 4. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Maliye Bakanlığı, mücbir sebep sayılan haller nedeniyle, mükellefler için il, ilçe veya bölgeler itibarıyla mücbir sebep hali ilan etmeye ve bu sürede vergi ödevlerinden yerine getirilemeyecek olanları tespit etmeye yetkilidir."

MADDE 5. - 213 sayılı Kanunun 111 inci maddesinin beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Maliye Bakanlığı, il, ilçe veya bölgeler itibarıyla mücbir sebep hali ilan edilen yerlerdeki mükelleflerin bu Kanun kapsamında olup, ödeme süresi afet tarihinden sonraya rastlayan her türlü vergi ve cezalar ile gecikme faizlerinin ödeme sürelerini vadelelerinin bitimi tarihinden itibaren azami bir yıl süre ile uzatmaya yetkilidir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini; iller, il merkezleri, ilçeler veya beldelere veya afetten zarar görme derecesine göre veya vergi türleri itibarıyla farklı süreler tespit etmek suretiyle kullanabilir."

MADDE 6. - 213 sayılı Kanunun 112 nci maddesine aşağıdaki (5) numaralı fıkra eklenmiştir.

"5. İhtirazi kayıtla beyan edilip ödendikten sonra yargı kararına göre iade edilip yine yargı kararı uyarınca tahsili gereken vergilere, iade tarihinden yargı kararının vergi dairesine tebliği tarihine kadar geçen süre için bu maddede yer alan esaslar dahilinde 6183 sayılı Kanuna göre belirlenen tecil faizi oranında gecikme faizi hesaplanır."

MADDE 7. - 213 sayılı Kanunun 115 inci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Maliye Bakanlığı terkin yetkisini mahalline devredebilir."

MADDE 8. - 213 sayılı Kanunun mükerrer 242 nci maddesinin başlığı, "Elektronik ortamdaki kayıtlar ve elektronik cihazla belge düzenleme" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye, birinci fıkrasının başına gelmek üzere "1." ibaresi ve aşağıdaki (2) numaralı fıkra eklenmiştir.

"2. Elektronik defter, şekil hükümlerinden bağımsız olarak bu Kanuna göre tutulması zorunlu olan defterlerde yer alması gereken bilgileri kapsayan elektronik kayıtlar bütünüdür.

Elektronik belge, şekil hükümlerinden bağımsız olarak bu Kanuna göre düzenlenmesi zorunlu olan belgelerde yer alan bilgileri içeren elektronik kayıtlar bütünüdür.

Elektronik kayıt, elektronik ortamda tutulan ve elektronik defter ve belgeleri oluşturan, elektronik yöntemlerle erişimi ve işlenmesi mümkün olan en küçük bilgi ögesini ifade eder.

Bu Kanunda ve diğer vergi kanunlarında defter, kayıt ve belgelere ilişkin olarak yer alan hükümler elektronik defter, kayıt ve belgeler için de geçerlidir. Maliye Bakanlığı, elektronik defter, belge ve kayıtlar için diğer defter, belge ve kayıtlara ilişkin usul ve esaslardan farklı usul ve esaslar belirlemeye yetkilidir.

Maliye Bakanlığı, elektronik defter, belge ve kayıtların oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafaza ve ibrazı ile defter ve belgelerin elektronik ortamda tutulması ve düzenlenmesi uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, elektronik ortamda tutulmasına ve düzenlenmesine izin verilen defter ve belgelerde yer alması gereken bilgileri internet de dahil olmak üzere her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamında Maliye Bakanlığına veya belirleyeceği gerçek veya tüzel kişilere aktarma zorunluluğu getirmeye, bilgi aktarımından uyulacak format ve standartlar ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye, bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanımı usul ve esaslarını düzenlemeye ve denetlemeye yetkilidir."

MADDE 9. - 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinin ikinci alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı bende aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

"Geçici vergi dönemleri itibarıyla yapılacak değerlemede esas alınacak yeniden değerlendirme oranı, bir önceki yılın Kasım ayından başlamak üzere; 3, 6, 9 ve 12 nci aylarda bir önceki 3, 6, 9 ve 12 aylık dönemlere göre Devlet İstatistik Enstitüsünün Toptan Eşya Fiyatları Genel İndeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranı esas alınmak suretiyle belirlenir."

"Bu oranlar Maliye Bakanlığınca Resmî Gazete ile ilan edilir."

MADDE 10. - 213 sayılı Kanunun ek 13 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrasına, (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"d) Şehirlerarası yollarda yapılacak vergi denetimlerine yardımcı olmak üzere görevlendirilen güvenlik görevlilerine de bu esaslar dahilinde fazla çalışma ücreti ödenmesine,"

MADDE 11. - 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin sonuna aşağıdaki alt bentler eklenmiştir.

"Türkiye'de ikametgâhı, işyeri, kanuni ve iş merkezi bulunmayanların taşımacılık faaliyetlerine ilişkin olarak satın alacaktan mal ve hizmetler ile fuar, panayır ve sergilere katılımları dolayısıyla satın alacaktan mal ve hizmetler nedeniyle ödedikleri katma değer vergisi, karşılıklı olmak kaydıyla iade edilir.

Maliye Bakanlığı iadedden faydalanacak mal ve hizmetler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir."

MADDE 12. - 3065 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (c) bendinde yer alan "diğer giderler ve ödemeler" ibaresi "diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13. - 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 74 üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

"f) Türkiye'deki kurum ve kuruluşlara hibe olarak yardım amacıyla gönderilecek mal, malzeme, araç ve gereçler için konsolosluklarda düzenlenecek hibe senetleri."

MADDE 14. - 492 sayılı Kanunun 113 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yıllık harçlar, her yıl Ocak ayının başında yıllık olarak tahakkuk ettirilmiş sayılır. Tahakkuk ettirilen harçlar ayrıca mükellefe tebliğ olunmaz ve Ocak ayı içerisinde ödenir."

MADDE 15. - 492 sayılı Kanunun eki "Pasaport, vize, ikamet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları" başlıklı (6) sayılı tarifenin "III - Yabancılar verilecek ikamet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları" bölümünün (1) numaralı bendinin sonuna "(İkamet tezkeresinin alınmaması veya süresinin uzatılmaması, aşılın sürenin kapsadığı tarife itibarıyla hesaplanacak harcın tahsilini engellemez. Bu suretle hesaplanan harç, ceza ve gecikme faizi uygulanmaksızın bir kat fazlası ile tahsil edilir.)" cümleleri eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. - 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremler sonucu kendilerine prefabrik konut tahsis edilenlerin kullandıkları prefabrik konutlar için tahsis süresince çevre temizlik vergisi ödenmez.

GEÇİCİ MADDE 2. - 1) 17.8.1999 tarihi itibarıyla Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu illerinin merkez ve ilçelerinde, yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunanların;

a) Bu tarihten önce yatırım teşvik belgesi alınmış yatırımları, yatırım indirimi uygulaması açısından 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ek 2 nci maddesinde yazılı olan şartlara bakılmaksızın tamamlanmış kabul edilir. Yararlanılan yatırım indirimi dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş olan vergiler yönünden herhangi bir işlem yapılmaz.

Tamamlanmış kabul edilen yatırımlarla ilgili olan ve önceki yıllarda kazancı yetersiz olması dolayısıyla indirim konusu yapılamayan yatırım indirimi tutarları izleyen dönemlerde dikkate alınmaz.

b) 17.8.1999 tarihinden önce teşvik belgesine bağlanmış yatırımlara devam etmeleri halinde, 17.8.1999 veya 12.11.1999 tarihinde meydana gelen depremlerde zarar gören yatırım indirimine konu iktisadî kıymetlerin yenilenmesi için yapılan harcamalar yatırım indiriminden yararlanır.

c) 1999 yılında yapılması öngörülen yatırım harcamaları üzerinden hesapladıkları ve 17.8.1999 tarihine kadar verdikleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinde indirim konusu yaptıkları yatırım indirimi tutarları ile ilgili olarak, öngörülen yatırım harcamalarının 2000 yılı sonuna kadar gerçekleştirilmiş olması koşuluyla, herhangi bir işlem yapılmaz.

d) 17.8.1999 tarihinden önce başlanan ve teşvik belgesi olmaksızın yatırım indirimi uygulamasından yararlanan yatırımları tamamlanmış kabul edilir. Yatırıma devam edilen hallerde mükellefin başvurusu üzerine, yatırımın tamamlanması için Maliye Bakanlığınca ek süre verilir. Depremde zarar gören yatırım indirimine konu iktisadî kıymetlerin yenilenmesi için yapılan yatırım harcamaları da 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ek 2 nci maddesinde yazılı tutarla sınırlı olmaksızın yatırım indiriminden yararlandırılır.

2) Mükellefiyetleri yukarıda belirtilen yerlerde bulunmamakla birlikte, söz konusu bölgelerde 17.8.1999 tarihinden önce teşvik belgesine bağlanmış yatırımları bulunan mükelleflerin bu yatırımları ile ilgili olarak da (1) numaralı fıkrada yer alan hükümler uygulanır.

3) İstanbul, Eskişehir ve Bursa illerinin merkez ve ilçelerinde 17.8.1999 tarihinden önce yatırım teşvik belgesine bağlanmış yatırımları bulunan mükelleflerin, bu yatırımlarının depremden fizikî olarak zarar görmesi veya yatırımlarına deprem sonrasında inşaat ruhsatı verilmesi işlemlerindeki kısıtlamalar nedeniyle geç başlamış olmaları halinde, söz konusu yatırımları ile ilgili olarak (1) numaralı fıkranın (c) bendi hükmü uygulanır.

4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 16. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 17. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

17.8.1999 ve 12.11.1999 TARİHLERİNDE MEYDANA GELEN DEPREMLERDEN ZARAR GÖRENLERİN VERGİ BORÇLARI VE VERGİ CEZALARININ TERKİNİ İLE VERGİ USUL KANUNU, KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU, HARÇLAR KANUNU VE ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. - 1) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden zarar gören illerde, bu tarihlerden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak tahakkuk etmiş ve vadesi geldiği halde ödenmemiş veya bu tarihlerden önceki dönemlere ait olup deprem tarihi itibarıyla vadesi geçmemiş olan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilerle bunlara bağlı gecikme faizi, gecikme zammı, fon payı ve vergi cezaları ile 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanuna göre alınan eğitime katkı payı bu maddede yer alan esaslara göre terkin olunur.

2) 17.8.1999 ile 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerde varlıklarının % 10 veya daha fazlasını kaybeden mükelleflerin (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin olunur. Ancak depremden doğan hasar nedeniyle vergi dairesi kayıtlarına kısmen veya tamamen ulaşamayan il merkezi veya ilçelerdeki bütün mükellefler ile depremin merkez üssü olan Kocaeli'nin Gölcük ilçesindeki mükelleflerin bu yerlerdeki mükellefiyetleri bakımından varlıklarının % 10' unu kaybetmiş olma şartı aranmaz. Şu kadar ki bütün mükelleflerin tahakkuk ve tahsilat kayıtlarına elektronik ortamda dahi olsa ulaşılabilen il merkezi veya ilçelerdeki mükellefler bakımından varlıklarının % 10'unu kaybetmiş olma şartı aranmaya devam edilir.

3) Sakarya, Kocaeli, Yalova, Bolu ve Düzce illerinin merkez ve ilçelerinde deprem tarihi itibarıyla emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, veraset ve intikal vergisi, çevre temizlik vergisi ile harç mükellefiyeti bulunanların, bu mükellefiyetlerine ilişkin olarak söz konusu yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin olunur.

4) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden hasar gören bina ve taşıtlara ilişkin deprem tarihlerinden önceki dönemlere ait emlak ve çevre temizlik vergisi ile motorlu taşıtlar vergisi terkin olunur.

5) a) Terkin işlemi vergi dairelerince sonuçlandırılır. Maliye Bakanlığı terkin işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve terkin işlemleri için mükelleflere başvuru süresi tespit etmeye yetkilidir.

b) Bu Kanuna göre borçları terkin kapsamına giren mükellefler adına, deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak terkin kapsamına giren vergi türleri için tarhiyat yapılmaz, deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak tarhedilen ancak bu Kanunun yayımı tarihine kadar tahakkuk ettiği halde ödenmemiş veya tahakkuk etmemiş olan vergiler terkin edilir. Terkin kapsamına girmekle beraber bu Kanunun yayımı tarihinden önce tahsil edilen amme alacaktan red ve iade edilmez.

c) Bu Kanuna göre terkin edilecek amme alacaklarına normal vade tarihlerinden terkin tarihine kadar geçen süre için gecikme faizi ve gecikme zammı uygulanmaz.

d) Bu madde uyarınca tarhiyat yapılmayacak olması, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 ve 367 nci maddelerine göre işlem yapılmasına engel teşkil etmez.

6) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremler nedeniyle Maliye Bakanlığınca ilan edilen mücbir sebep uygulamasından faydalanan mükelleflerin mücbir sebep hali uygulanan yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarına mücbir sebep halinin devam ettiği süre için gecikme faizi ve gecikme zammı uygulanmaz. Ancak söz konusu döneme ilişkin olarak bu Kanunun yayımından önce tahsil edilen gecikme faizi ve gecikme zammı red ve iade edilmez.

7) Bu Kanun hükümlerinden yararlanmak için belirlenen süre içerisinde başvuru da bulunmayanlar bu Kanun hükümlerinden faydalanamazlar.

8) Varlıktaki kayıp oranının tespitinde, mükelleflerin beyanları dikkate alınır. Bu beyana ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 2.- 1 inci madde uyarınca terkinden yararlanan mükelleflerin; 1999 yılına ilişkin olarak tahakkuk eden yıllık gelir veya kurumlar vergisi, anılan yıla ait olup deprem tarihinden sonraki dönemlere ilişkin geçici vergileri ile kurumların 2000 yılında 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi uyarınca yapacakları gelir vergisi tevkifatının tamamı terkin olunur. Bu mükelleflerin 2000 yılına ilişkin olarak tahakkuk eden söz konusu vergileri ile kurumların 2001 yılında 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi uyarınca yapacakları gelir vergisi tevki-fatı Bakanlar Kurulunca il merkezleri veya ilçeler itibarıyla belirlenen oranlarda terkin edilir.

Maliye Bakanlığı terkin işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Bu Kanunun yayımı tarihini takip eden aydan başlamak üzere 24 ay süreyle, 1 inci madde uyarınca varlıklarının % 10'unu kaybetme şartı aranmaksızın terkin uygulanan il merkezi veya ilçelerdeki işyerlerinde fiilen çalışan ücretliler için 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesi uyarınca tespit edilen özel indirim tutan dört kat olarak uygulanır.

MADDE 3.- 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerin etkilediği bölgelerde bulunan vergi daireleri mükelleflerine ilişkin olarak vergi dairesi kayıtlarına ulaşılamaması durumunda zamanaşımı hükümleri ile ilgilendirmeksizin, deprem tarihinden önceki dönemlere ait tarh, tebliğ, tahakkuk, tahsil, terkin, alınan teminatların iadesi ve reddiyat işlemlerini yaptırma veya yaptırmama konusunda Maliye Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 4.- 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

A) 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Maliye Bakanlığı, mücbir sebep sayılan haller nedeniyle, mükellefler için il, ilçe veya bölgeler itibarıyla mücbir sebep hali ilan etmeye ve bu sürede vergi ödevlerinden yerine getirilemeyecek olanları tespit etmeye yetkilidir."

B) 111 inci maddesinin beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Maliye Bakanlığı; il, ilçe veya bölgeler itibarıyla mücbir sebep hali ilan edilen yerlerdeki mükelleflerin bu Kanun kapsamında olup, ödeme süresi afet tarihinden sonraya rastlayan her türlü vergi ve cezalar ile gecikme faizlerinin ödeme sürelerini vadele-

rinin bitimi tarihinden itibaren azami bir yıl süre ile uzatmaya yetkilidir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini; iller, il merkezleri, ilçeler veya beldelere veya afetten zarar görme derecesine göre veya vergi türleri itibarıyla farklı süreler tespit etmek suretiyle kullanabilir."

C) 112 nci maddesine aşağıdaki (5) numaralı fıkra eklenmiştir.

"5. İhtirazi kayıtla beyan edilip ödendikten sonra yargı kararına göre iade edilip yine yargı kararı uyarınca tahsili gereken vergilere, iade tarihinden yargı kararının vergi dairesine tebliğ tarihine kadar geçen süre için bu maddede yer alan esaslar dahilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre belirlenen tecil faizi oranında gecikme faizi hesaplanır."

D) 115 inci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Maliye Bakanlığı terkin yetkisini mahalline devredebilir."

E) Mükerrer 242 nci maddesinin başlığı, "Elektronik ortamdaki kayıtlar ve elektronik cihazla belge düzenleme" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye, birinci fıkrasının başına gelmek üzere "1." ibaresi ve aşağıdaki (2) numaralı fıkra eklenmiştir.

"2) Elektronik defter, şekil hükümlerinden bağımsız olarak bu Kanuna göre tutulması zorunlu olan defterlerde yer alması gereken bilgileri kapsayan elektronik kayıtlar bütünüdür.

Elektronik belge, şekil hükümlerinden bağımsız olarak bu Kanuna göre düzenlenmesi zorunlu olan belgelerde yer alan bilgileri içeren elektronik kayıtlar bütünüdür.

Elektronik kayıt, elektronik ortamda tutulan ve elektronik defter ve belgeleri oluşturan, elektronik yöntemlerle erişimi ve işlenmesi mümkün olan en küçük bilgi ögesini ifade eder.

Bu Kanunda ve diğer vergi kanunlarında defter, kayıt ve belgelere ilişkin olarak yer alan hükümler elektronik defter, kayıt ve belgeler için de geçerlidir. Maliye Bakanlığı, elektronik defter, belge ve kayıtlar için diğer defter, belge ve kayıtlara ilişkin usul ve esaslardan farklı usul ve esaslar belirlemeye yetkilidir.

Maliye Bakanlığı, elektronik defter, belge ve kayıtların oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafaza ve ibrazı ile defter ve belgelerin elektronik ortamda tutulması ve düzenlenmesi uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, elektronik ortamda tutulmasına ve düzenlenmesine izin verilen defter ve belgelerde yer alması gereken bilgileri internet de dahil olmak üzere her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamında Maliye Bakanlığına veya belirleyeceği gerçek veya tüzel kişilere aktarma zorunluluğu getirmeye, bilgi aktarımında uyulacak format ve standartlar ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye, bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanımı usul ve esaslarını düzenlemeye ve denetlemeye yetkilidir."

F) Mükerrer 298 inci maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinin ikinci alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı bende aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

"Geçici vergi dönemleri itibarıyla yapılacak değerlemede esas alınacak yeniden değerlendirme oranı, bir önceki yılın Kasım ayından başlamak üzere; 3,6, 9 ve 12 nci aylarda bir önceki 3, 6, 9 ve 12 aylık dönemlere göre Devlet İstatistik Enstitüsünün Toptan Eşya Fiyatları Genel İndeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranı esas alınmak suretiyle belirlenir."

"Bu oranlar Maliye Bakanlığınca Resmi Gazete ile ilan edilir."

G) Ek 13 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrasına (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"d) Şehirler arası yollarda yapılacak vergi denetimlerine yardımcı olmak üzere görevlendirilen güvenlik görevlilerine de bu esaslar dahilinde fazla çalışma ücreti ödenmesine,"

MADDE 5.- 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

A) 11 inci maddesinin (l) numaralı fıkrasının (b) bendinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Türkiye'de ikametgâhı, işyeri, kanuni ve iş merkezi bulunmayanların taşımacılık faaliyetlerine ilişkin olarak satın alacakları mal ve hizmetler ile fuar, panayır ve sergilere katılımları dolayısıyla satın alacakları mal ve hizmetler nedeniyle ödedikleri katma değer vergisi, karşılıklı olmak kaydıyla iade edilir.

Maliye Bakanlığı iadeden faydalanan mal ve hizmetler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir."

B) 21 inci maddesinin (c) bendinde yer alan "diğer giderler ve ödemeler" ibaresi "diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6.- 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

A) 74 üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

"f) Türkiye'deki kurum ve kuruluşlara hibe olarak yardım amacıyla gönderilecek mal, malzeme, araç ve gereçler için konsolosluklarda düzenlenecek hibe senetleri."

B) 113 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yıllık harçlar, her yıl ocak ayının başında yıllık olarak tahakkuk ettirilmiş sayılır. Tahakkuk ettirilen harçlar ayrıca mükellefe tebliğ olunmaz ve ocak ayı içerisinde ödenir."

C) (6) sayılı tarifesinin "III- Yabancılar verilecek ikamet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları" bölümünün (1) numaralı bendinin sonuna "(İkamet tezkeresinin alınmaması veya süresinin uzatılmaması, aşılın sürenin kapsadığı tarife itibarıyla hesaplanacak harcın tahsilini engellemez. Bu suretle hesaplanan harç, ceza ve gecikme faizi uygulanmaksızın bir kat fazlası ile tahsil edilir.)" cümleleri eklenmiştir.

MADDE 7.- 12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 14 üncü maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.- 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremler sonucu kendilerine prefabrik konut tahsis edilenlerin kullandıkları prefabrik konutlar için tahsis süresince çevre temizlik vergisi ödenmez.

GEÇİCİ MADDE 2.- 1. 17.8.1999 tarihi itibarıyla Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu illerinin merkez ve ilçelerinde, yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunanların;

a) Bu tarihten önce yatırım teşvik belgesi alınmış yatırımlar, yatırım indirimi, vergi, resim ve harç istisnası uygulamaları açısından ilgili mevzuatında yazılı olan şartlara bakılmaksızın tamamlanmış kabul edilir. Yararlanılan yatırım indirimi ve istisnalar dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş olan vergiler yönünden herhangi bir işlem yapılmaz. Tamamlanmış kabul edilen yatırımlarla ilgili olan ve önceki yıllarda kazancın yetersiz olması dolayısıyla indirim konusu yapılamayan yatırım indirim tutarları izleyen dönemlerde dikkate alınmaz.

b) 17.8.1999 tarihinden önce teşvik belgesine bağlanmış yatırımlarına devam etmeleri halinde, 17.8.1999 veya 12.11.1999 tarihinde meydana gelen depremlerde zarar gören yatırım indirimine konu iktisadi kıymetlerin yenilenmesi için yapılan harcamalar yatırım indiriminden yararlanır.

c) 1999 yılında yapılması öngörülen yatırım harcamaları üzerinden hesapladıkları ve 17.8.1999 tarihine kadar verdikleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinde indirim konusu yaptıktan yatırım indirimi tutarları ile ilgili olarak, öngörülen yatırım harcamalarının 2000 yılı sonuna kadar gerçekleştirilmiş olması koşuluyla, herhangi bir işlem yapılmaz.

d) 17.8.1999 tarihinden önce başlanan ve teşvik belgesi olmaksızın yatırım indirimi uygulamasından yararlanan yatırımları tamamlanmış kabul edilir. Yatırıma devam edilen hallerde mükellefin başvurusu üzerine, yatırımın tamamlanması için Maliye Bakanlığınca ek süre verilir. Depremde zarar gören yatırım indirimine konu iktisadi kıymetlerin yenilenmesi için yapılan yatırım harcamaları da 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ek 2 nci maddesinde yazılı tutarla sınırlı olmaksızın yatırım indiriminden yararlandırılır.

2. Mükellefiyetleri yukanda belirtilen yerlerde bulunmamakla birlikte, söz konusu bölgelerde 17.8.1999 tarihinden önce teşvik belgesine bağlanmış yatırımları bulunan mükelleflerin bu yatırımları ile ilgili olarak da (1) numaralı fıkrada yer alan hükümler uygulanır.

3. İstanbul, Eskişehir ve Bursa illerinin merkez ve ilçelerinde 17.8.1999 tarihin den önce yatırım teşvik belgesine bağlanmış yatırımları bulunan mükelleflerin, bu yatırımlarının depremden fiziki olarak zarar görmesi veya yatırımlarına deprem sonrasında inşaat ruhsatı verilmesi işlemlerindeki kısıtlamalar nedeniyle geç başlamış olmaları halinde, söz konusu yatırımları ile ilgili olarak bu maddenin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi hükmü uygulanır.

4. 17.8.1999 tarihinden önce yatırım teşvik belgesine bağlanmış yatırımları bulunan mükelleflerin, bu yatırımlarına konu iktisadi kıymetlerinin temininde, iktisadi kıymet teslimini üstlenen mükelleflerin depremden zarar görmesi dolayısıyla, gecikme meydana gelmiş olması halinde söz konusu yatırımları ile ilgili olarak (1) numaralı fıkranın (c) bendi hükmü uygulanır.

5. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 8. - Bu Kanunun;

a) 6 nci maddesinin (B) bendi ile 7 nci maddesi 31.12.2001 tarihinden geçerli olmak üzere,

b) Diğer maddeleri ile 6 ncı maddesinin (C) bendi henüz tahsil edilmemiş ikamet tezkeresi harçları hakkında da uygulanmak üzere,

Yayımlı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit
Başbakan